

1974-2024

50

מאירס ג'וינט
ברוקדייל

מיפוי כלים ממשלתיים לקידום תעסוקה ולפיתוח כלכלי

מהלך לקידום תפיסה אזורית באתגר
הפריון המכליל והתעסוקה האיכותית

ברכה ברלין סמדר סומך

עריכת לשון: רויטל אביב מתוק
תרגום לאנגלית (תקציר): דוד סימר
עיצוב גרפי: אפרת ספיקר

המחקר הוזמן על ידי ג'וינט ישראל-תבת ומומן בסיועו.

מכון מאירס ג'וינט ברוקדייל

ת"ד 3886 ירושלים 9103702

טלפון: 02-6557400

brook@jdc.org | brookdale.jdc.org.il

ירושלים | טבת תשפ"ג | דצמבר 2023

תקציר

בעשורים האחרונים התמקדה המדיניות הפעילה בשוק העבודה בישראל בקבוצות באוכלוסייה ובענפי כלכלה. ברבות מן המדינות המפותחות יש חלוקה גאוגרפית של שוק העבודה, אולם בישראל תפיסה זו לא השתרשה, הן בשל שטחה המצומצם של המדינה הן לנוכח המתאם הגבוה בין קבוצות באוכלוסייה ובין האזור שבו הן מרוכזות.

בשנת 2023 החל ג'וינט-תבת בהובלת מהלך לקידום תפיסה אזורית באתגר הפיריון המכליל והתעסוקה האיכותית. במסגרת זו התבקש מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל לערוך מיפוי שיטתי של מכלול התוכניות והכלים הממשלתיים לשיפור התעסוקה ולפיתוח כלכלי הפועלים כיום. מסמך זה מביא את עיקרי המיפוי והתובנות שעלו בעקבות הניתוח.

המיפוי כלל 300 תוכניות וכלים ממשלתיים והוא הראה כי הם משקפים תפיסת מדיניות מוכוונת אוכלוסיות ובמידת מה גם ענפי כלכלה. יותר ממחצית מן הכלים נועדו לשפר את ההון האנושי ואת מצב התעסוקה של קבוצות באוכלוסייה והם מותאמים למאפייניהן, אולם מרביתם אינם מותאמים לנכסים או לאתגרים הייחודיים לאזור שבו קבוצות אלו מתגוררות. חמישית בלבד מן הכלים תוכננו לפעול בפריפריה הגאוגרפית וכללו מודל המותאם למאפייני האזור, זאת אף שעיקר אתגרי התעסוקה מצויים בפריפריה.

מרבית התוכניות והכלים (כ-70%) הם באחריותו הבלעדית של גוף ממשלתי אחד, מבלי שנוצר שיתוף פעולה עם גוף אחר, בין ארצי בין מקומי. המשמעות היא שהפיתוח המקצועי, גיבוש דרך הפעולה והמימון של רוב הכלים, חסר את הידע הייחודי לגופים המקומיים, והם עצמם לא נטלו אחריות על הצלחתם של הכלים הפועלים בסביבתם.

לנוכח המחסור בבחינה שיטתית של תוצאות מרבית כלי המדיניות לשיפור התעסוקה ולפיתוח כלכלי, המיפוי אינו מלמד אם הכלים הפועלים בתפיסה אזורית מצליחים יותר מאחרים להשיג את מטרותיהם. יחד עם זאת, נראה כי יש פוטנציאל לשיפור התעסוקה והפיריון שטרם מומש בשוק העבודה בישראל, הטמון בכלים המותאמים לצרכים האזוריים ואשר רותמים את הנכסים המקומיים לטובת מטרה זו.

עם השלמת מיפוי זה, ובמסגרת תוכנית RegionUp¹ שפיתח ג'וינט-תבת בשיתוף עם חמישה משרדי ממשלה וחמישה אשכולות אזוריים, גובשו הכלים הממשלתיים שמופו בעבודה זו לכדי [אינדקס שירותים מקוון](#) שנועד להנגישם לאנשי מקצוע בתחום התעסוקה והפיריון.

¹ תוכנית RegionUp היא תוכנית משותפת למשרד העבודה, משרד הכלכלה, משרד הפנים, שירות התעסוקה, רשות החדשנות, ג'וינט-תבת ואשכולות נגב מערבי, גליל מזרחי, גליל מערבי, בית הכרם והמפרץ. מטרתה לקדם פיריון מכליל ותעסוקה איכותית ברמה האזורית.